

Vanda falcata – samuraiden vihreä jalokivi

Teksti ja kuva TUULA HULKKONEN

Vanda falcata (*Neofinetia falcata*) löydettiin Etelä-Japanista jo 1700-luvulla. Sen kuvasi tieteelle ruotsalainen lääkäri ja kasvitieteilijä Carl Thunberg 1784. Lajia on löydetty myös Koreasta ja Kiinasta. Lajista tuli Japanissa kulttikasvi: samurait harrastivat tämän vihreäksi jalokiveksi nimeämänsä orkidean kasvattamista ja kuljettivat sitä mukanaan arvometalleista valmistetuissa häkeissä (OL 2/2007 Pärnänen Pekka, *Neofinetia falcata* – samuraiden orkidea).

Vanda falcata kasvaa epifyytinä talveksi lehtensä pudottavien pensaiden oksistoissa, joskus myös kallioilla ja kivillä. Tyypillinen kasvuasento on hieman kallistunut, jolloin sadevesi valuu helposti pois.

Vanda falcata on pieni ja siro. Jäykät, kaarevat ja teräväkärkiset lehdet ovat noin kymmensenttiset, poikkileikkaukseltaan v-kirjaimen muotoiset ja hyvin kapeat. Lehden tyveltä lähteviin kukintovarsiin voi kasvaa 3–7 valkoista lähes kolmesenttistä, varsinkin öisin tuoksuvaa kukkaa. Kukan kokoon nähden pitkä, 4–5-senttinen kannus kaareutuu kauniisti. Kukinta-aika on kevät tai alkukesä.

Lajista on useita luonnonvariaatioita, ja myös viljelyssä on monia muotoja. Kukkien väri voi olla valkoinen tai esim. vaaleanpunertava. Lehdissä voi olla valkoisia juovia.

Kasvatus

Kirjallisuuden mukaan *Vanda falcata*lle on tärkeää sekä vuoden- että vuorokau-

Kuva TUULA HULKKONEN

den aikoihin perustuva lämmönvaihtelu: kesällä päivisin 26–31°C, öisin 19–23°C, jolloin saavutetaan vähintään 7 asteen ero. Talveksi suositellaan viileämpää, öisin voi laskea lähelle nollaa. Luonnossa sataa kasvukaudella paljon, talvisin on kuivempaa. Ilman kosteus pysyy aina melko runsaana. Kastelun ohje: kasvi pidetään sitä kosteampana mitä lämpimämpää on, täysin kuivaksi kasvia ei pidä päästää. Ravinnetta ohjeen mukaan. Kasvukaudella laji tarvitsee kohtalaisesti valoa, mutta sitä on suojattava auringolta. Lepokaudella tarvitaan lisää valoa.

Oman kasvini hankin 2006 EOC-konferenssista. Se oli yksiversoinen ja istutettu pienen sammaltukon kanssa ilmalle kuitulevyille. Kodikseen se sai hieman huonosti toimivan kasvikaappini, sen puutteista huolimatta kasvoi uusi verso, joka kukki kesällä 2007.

Pari vuotta se riippui vesialtaan päällä ikkunalaudalla, jossa sitä piti suihkutel-la päivittäin. Kun kyllästyin puuhaan, istutin kasvin pieneen, reälliseen saviruukkuun, jossa kasvualustana oli isoja kaarnanpaloja, ripaus perliittiä ja hiilenpaloja. Ruukun asetin ritilälle vesialtaan päälle, sitä lämmitti päivisin altaan alla oleva lämpölevy. Ruukkuun istutus oli piristysruiske: kasvi pysyi kosteana, ruukkuun ryöpsähti pian paljon uusia juuria, ja kolmas versokin ilmestyi. Seuraavana toukokuuna pääsin jälleen ihailemaan siroa kukintoa. Viisi valkoista, tuoksuvaa kukkaa tähditti viikkojen ajan orkideaerkeriäni.

Korvaa aiemman OL 2-2010 julkaistun kesäkuun orkidean *Neofinetia falcata*. Nimistö päivitetty.